

**Uchwała Nr XVII/229/2011  
Rady Miasta Tarnobrzeg  
z dnia 27 października 2011r.**

**w sprawie przyjęcia programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.**

Na podstawie art. 12 pkt. 11, art. 92 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn. Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.) i art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. z 2001 r. Dz. U. Nr. 142 poz. 1591 z późn. zm. ) w związku z art. 6 ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ( Dz.U. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.)

**Rada Miasta Tarnobrzeg**

**u c h w a l a , c o n a s t ę p u j e :**

§ 1.

Przyjmuje się program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie, stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej Uchwały.

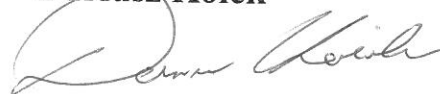
§ 2.

Wykonanie Uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Tarnobrzeg oraz Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu .

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Tarnobrzeg i Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu.

**Przewodniczący Rady  
Dariusz Kołek**



**Program  
korekcyjno – edukacyjny dla  
osób stosujących przemoc  
w rodzinie**

**Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie  
w Tarnobrzegu**

**Tarnobrzeg, październik 2011 r.**

# **I Uzasadnienie programu**

## **Wstęp**

W Polsce problem przemocy w rodzinie długo był marginalizowany i przemilczany, dopiero w ostatnich latach zaczął przebijać się do świadomości społecznej. Pierwszą w Polsce próbą podjęcia systematycznych, jednolitych działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ( Dz. U. Nr 180, poz.1493.) uchwalona w „ celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie”.

## **1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Tarnobrzeg.**

Przemoc w rodzinie wbrew pozorom występuje często, przybierając bardzo różne formy. Należy podkreślić, że odpowiedzialność za akty przemocy zawsze ponosi sprawca przemocy, niezależnie od tego co robi ofiara. Najczęściej przyjmuje się, że przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi w rodzinie, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

O przemocy możemy powiedzieć, że jest:

1. intencjonalna czyli jest zamierzonym działaniem lub zaniechaniem działania w celu kontrolowania i podporządkowania ofiary,
2. narusza prawa i dobra osobiste, sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa np. nietykalności fizycznej,
3. powoduje cierpienie i ból - ból i cierpienie sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony,
4. istnieje w niej wyraźna asymetria sił - ofiara jest wyraźnie słabsza, a sprawca silniejszy.

Miasto Tarnobrzeg jest gminą miejską liczącą 49419 mieszkańców.

Ze statystyk Prokuratury Rejonowej w Tarnobrzegu wynika, że w związku z przemocą domową liczba prowadzonych postępowań wykazywała tendencję wzrostową i wynosiła odpowiednio:

- 2008r – 138 postępowań
- 2009r – 140 postępowań
- 2010r – 180 postępowań.

Z danych uzyskanych z Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu wynika, że za przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 KK skazano odpowiednio:

- w 2008r – 37 osób
- w 2009r – 29 osób
- w 2010r – 44 osoby.

Ze statystyk policyjnych dotyczących interwencji domowych wynika, że na terenie Tarnobrzega przeprowadzono odpowiednio:

- w 2008r – 967 interwencji domowych, ( 167 „Niebieskich kart” )
- w 2009r – 849 interwencji domowych, ( 127 „Niebieskich kart”)
- w 2010r – 612 interwencji domowych, (117 „Niebieskich kart”).

Wsparciem psychologicznym, pedagogicznym, prawnym i socjalnym świadczonym w PIK w Tarnobrzegu prowadzonym przez MOPR w Tarnobrzegu z powodu różnorodnych sytuacji kryzysowych, w tym przemocy skorzystało odpowiednio:

- w 2008r – 184 osoby
- w 2009r – 150 osób
- w 2010r – 186 osób

W większości przypadków ofiarami przemocy były najczęściej kobiety i dzieci. Nieliczna grupa mężczyzn to głównie ofiary przemocy psychicznej.

Sprawcy przemocy to głównie mężczyźni, w większości przypadków uzależnieni od alkoholu. W 2010 roku Sąd wydał orzeczenia skazujące za przestępstwo znęcania się nad rodziną wobec 44 sprawców. Można założyć, że w wykonaniu postanowień Sądu co najmniej 15 osób zostanie zobowiązanych do podjęcia i ukończenia podstawowego programu zajęć korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Powyższe dane świadczą o narastającej skali zjawiska przemocy w rodzinie, potrzebie zwiększenia pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz współdziałania pracowników różnych grup zawodowych ( policja, służba zdrowia, szkoła, pomoc społeczna, sąd, organizacje pozarządowe itp.) w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W roku 2012 MOPR w Tarnobrzegu przystąpi do realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie, opartego na założeniach Programu „Education Groups For Men Who Barter – The Duluth Model”. Na program ten składać się będą przede wszystkim oddziaływania edukacyjne, ukierunkowane na zdobycie wiedzy i umiejętności w zakresie samokontroli agresywnych zachowań i konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Program jest szansą dla sprawców na zmianę przekonań dotyczących ról realizowanych przez kobiety i mężczyzn, na uświadomienie, że odpowiedzialność za akty przemocy zawsze ponosi sprawca przemocy. Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy jest więc jednocześnie szansą dla ofiar przemocy.

## **2. Podstawy prawne**

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

-ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz.1493),

-rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez

specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne ( Dz. U. Nr 50 poz.259),

- ustawę o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 125, poz.842).

Opracowanie i wdrożenie programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest zadaniem własnym powiatu zleconym przez organ administracji rządowej. Program jest spójny z Programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2010-2013,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tarnobrzeg,
- Miejskim Programem Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie, oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie na terenie Miasta Tarnobrzeg na lata 2011 – 2016.

## **II Podstawowe elementy programu korekcyjno-edukacyjnego**

### **1. Cel programu**

Podstawowym celem działań programowych jest powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie.

Cel podstawowy ukierunkowany jest na rozpoznanie i zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie.

### **2. Zawartość programu**

Merytoryczna treść programu nakierowana jest na osiągnięcie celu podstawowego i zawiera elementy, które dostarczają sprawcom przemocy wiedzy prowadzącej do poznania siebie, oraz umożliwiającej zmianę form myślenia i reagowania.

Najważniejszymi z tych elementów są:

**A. Wstępne rozpoznanie diagnostyczne.**

Uzyskanie i opracowanie informacji o funkcjonowaniu każdego z uczestników programu, jego sytuacji życiowej, historii i specyfice przemocy (której był sprawcą). Sprawdzenie i wykluczenie kandydatów, którzy wykazują objawy poważnych zaburzeń osobowości, upośledzonych umysłowo, chorych psychicznie, uzależnionych którzy nie podjęli terapii uzależnień.

**B. Edukacja**

Jednym z podstawowych założeń realizowanego programu jest pomoc sprawcom w zaprzestaniu stosowania przemocy poprzez edukację mającą na celu:

- uświadomienie sprawcy, czym jest przemoc,
- uzyskanie przez niego świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich
- rozpoznawanie przez niego sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe,
- opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającemu użycia siły i przemocy,
- zdobycie wiedzy dotyczącej rozwiązywania konfliktów, sporów w rodzinie bez użycia agresji.

**C. Zmiany na poziomie behawioralno-poznawczym**

Uczestnicy programu powinni mieć stworzone warunki do nauki i ćwiczenia konstruktywnych form myślenia i reagowania służących skutecznej kontroli nad szkodliwymi działaniami, a w szczególności:

- ćwiczenia umiejętności w zakresie nazywania, wyrażania i konstruktywnego radzenia z przykrymi stanami emocjonalnymi,
- ćwiczenia umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia.

### **3. Zakładane rezultaty:**

- uświadomienie sprawcy, czym jest przemoc,
- uzyskanie przez niego świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich,
- rozpoznanie przez sprawcę sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe,
- opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającego użycia siły i przemocy,
  - nabycie umiejętności rozwiązywania konfliktów, sporów w rodzinie bez użycia agresji,
  - zdobycie umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie, uczenie się korzystania z pomocy i wsparcia innych.

### **III Czas i sposób realizacji programu:**

Program korekcyjno-edukacyjny realizowany będzie przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu. W 2012 roku do realizacji przewidziana jest jedna edycja programu. W kolejnych latach program będzie obejmował dwie edycje w roku kalendarzowym.

Jedna edycja programu będzie obejmować 2 spotkania indywidualne, każde po 1 godzinie, oraz 24 spotkania grupowe ( odbywające się raz w tygodniu przez 3 godziny). Zajęcia wchodzące w skład programu będą prowadzone w grupach liczących od 12 do 15 osób. Łącznie na każdego uczestnika jednej edycji programu zaplanowano w ramach sesji grupowych 72 godziny, a w ramach sesji indywidualnych minimum 2 godziny zajęć.

### **IV Kryteria uczestnictwa w programie:**

#### **1. Uczestnikami programu mogą być:**

- osoby z warunkowo zawieszoną karą pozbawienia wolności oraz warunkowo przedterminowo zwolnione zobowiązane w okresie próby przez Sąd do podjęcia i ukończenia programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej,



- osoby zmotywowane do uczestnictwa w programie dla sprawców przemocy przez pracowników socjalnych, kuratorów, psychoterapeutów, dzielnicowego,
- osoby stosujące przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, lub już odbyły taką terapię.

## **2. Do programu nie przyjmuje się:**

- chorych psychicznie,
- upośledzonych umysłowo,
- osób uzależnionych, które nie odbyły podstawowego programu psychoterapii uzależnień,
- osób, które nie są sprawcami przemocy.

Warunkiem przyjęcia osoby do programu będzie uznanie przez nią faktu stosowania przez nią przemocy we własnej rodzinie.

## **V Indywidualna kwalifikacja do programu**

Rozpoznanie indywidualnej sytuacji uczestnika obejmuje:

- zbadanie okoliczności zgłoszenia do programu,
- określenie czy uczestnik aktualnie jest sprawcą przemocy,
- wypełnienie przez uczestnika kwestionariusza „ Historia Przemocy”
- aktualną sytuację rodzinną i zawodową,
- cechy osobiste sprawcy istotne dla pracy korekcyjnej,
- informacje o zaburzeniach emocjonalnych, osobowościowych, psychicznych, uzależnieniach.

Uzyskane informacje od uczestników programu dotyczących ich życia osobistego zostają objęte zasadą poufności z wyjątkiem informacji wskazujących na popełnienie czynów zabronionych przez prawo.

## **VI Reguły uczestnictwa w programie:**

W trakcie I sesji indywidualnej uczestnik podpisuje kontrakt zawierający:

- formalne wymogi dotyczące systematycznej obecności na zajęciach,

- obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach,
- zobowiązanie do powstrzymywania się od spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Uczestnik wyraża zgodę na udzielanie informacji partnerce oraz przedstawicielom określonych instytucji np. pracownikom socjalnym i kuratorom.

## **VII Partnerzy programu**

Założenia programowe w skutecznym osiągnięciu założonych celów i rezultatów przewiduje współpracę z różnymi instytucjami i służbami, a w szczególności z:

1. Ośrodkami Pomocy Społecznej,
2. Zespołami Kuratorskiej Służby Sądowej Sądów Rejonowych Okręgu Tarnobrzeskiego,
3. Komendą Miejską Policji w Tarnobrzegu i podległymi jej jednostkami,
4. Prokuraturą,
5. Sądem,
6. Przychodniami i ośrodkami leczenia odwykowego, a zwłaszcza z Wojewódzką Przychodnią Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Tarnobrzegu i Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stalowej Woli.
7. Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
8. Organizacjami pozarządowymi.

## **VIII Realizator programu:**

Realizatorem programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu.

Koordynatorem programu jest dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu.

Zadania związane z realizacją obejmują:

- nadzór nad realizacją programu zgodnie z założonymi celami i działaniami nakierowanymi na osiągnięcie zakładanych rezultatów,

- rekrutację uczestników,
- obsługę finansową programu,
- monitoring programu.

Zajęcia w ramach Programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu będzie prowadził zespół w składzie:

1. pracownik socjalny- wykształcenie wyższe magisterskie o kierunku polityka społeczna, specjalista II stopnia w zakresie pracy socjalnej z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie.
2. Pedagog specjalny- wykształcenie wyższe magisterskie z Pedagogiki Specjalnej w zakresie oligofrenopedagogiki i tyflopedagogiki, resocjalizacji, certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień, posiadający zaświadczenie o odbytym specjalistycznym szkoleniu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – trening pracy ze sprawcami przemocy.
3. Psycholog - wykształcenie wyższe kierunkowe.

Program opracowali:

1. Liliana Lewińska,
2. Mariusz Fundament.